BALOGH ISTVÁN

Gerard zenebohóc megtérése

Herceg János emlékére

Gerard zenebohóc, miután kiszalad a cirkuszkocsiból, bukfencet vet, úszik a levegőben, röpköd csöppet a nagy sátor fölött, szelíden landol a sátor csúcsán, féllábra áll, szertartásosan meghajtja magát a négy égtáj felé, játékos fuvallatnak ajándékozza jelmezét. Bohókás bőregér képében leereszkedik a manézs közepébe, s leborul a fűrészporos pázsitra. Igazi áhítattal csókolja meg az istállószagú földet. Sokáig élvezi e föld csodálatos szagát, melyet a pónilovak vizeletének átható illata termékenyít, tüdeje a húgyszagra tágul, mint a tavaszi nap éltető korongja, s lassan emeli föl kopaszodó fejét. Behunyt szemmel a zsúfolt páholyokat látja; végül, mint delejes álom után, fölnyitja szemét, s éppen azt észleli, hogy Donna Margarita, a pöttyös hókristály póni fölemeli simára kifésült fehér farkát, szétveti hátsó lábait, és megered szép szökőkútja, szétfröcskököl, Gerard barázdás képébe csap. A bohóc boldogan tűri a fröcskölést, hazaértem, ring át szívén az ibolyaszín hajnali harangszó. A toronyból éppen rorátéra figyelmeztetik a jámbor népet, de Gerard estéről álmodik, törökös, rikító, fehér pomponos bugyogójáról, amely néha-néha bokájáig csúszik, de varázsszóra és cintányérütésre fölemelkedik, a kedves közönség kacag önfeledten. A nagy csöcsű, drága Ria, akire nemsokára rátalál egy világhíres filmrendező, valami rókapofa olasz, szép szavakkal, mézesmázos ígéretekkel elcsábítja a cirkusztól, filmjében kamaszokkal harapdáltatja körtényi mellbimbóit; ez a hűséges, kemencével rokon

drága Ria mindig türelmetlenül lesi Gerardot a térelválasztó mögül. A zenebohóc véget ért világszáma után, mint megátkozott, pokoli boszorkánymotolla, kicigánykerekezik a porondról, miközben, s ezt a közönség nem láthatja, cinkosan rákacsint a mély hangú illuzionistára. A másfél mázsás erőművésznő, drága Ria, a vörös függöny elé lép, s ahogy hősünk talpra szökken, szerelmetesen hátba cirógatja. A cingár zenebohóc nagyot nyög, szinte orra bukik, hármasugrást rögtönöz, térde megcsuklik, s mielőtt elterülne, ijedten megkapaszkodik a porondmester csillogó felöltőjében. Soha nem találják meg szökevény, piros porcelánból készült egyedi gömborrát, amely dédapai öröksége volt, s ez annyira elkeseríti őt, hogy búcsút mond a két szeme közti gömböcskének; ezek után orra hegye hevenyészett csipkebogyót formáz. Fellépések előtt jobb kezének hüvelyk- és mutatóujjával simogatja szaglószervére az ősz vörösét.

Mozaikarcú, százszorszép emlékek fogadják vissza Gerardot a szürke cirkuszba, amelynek sátra életveszélyessé válik az időjárás miatt, a kupola legfelső pontjáról már visszahúzódnak a sötét vérű, nyafka légtornászok, akik a trupp előkelőinek tudják magukat, s minden nőneműt megkóstolnak, mondván, nekik kijár a becézésből. Drága Riát is gyámolították éppen eleget! Gerard száraz morzsákkal is megelégedett. Tenyerével összesöpört szerelmi zsákmányát önzetlenül megosztotta énekes madárkákkal, mert maradtak morzsák szép számban a cirkusz étkezőasztalának piros csíkos, üde abroszán.
Drága Ria nyakának bőre érdessé vált, Gerard nyelvével észleli a rengeteg ráncot. Sokba kerül neked már a kencefice, mondaná találkozásukkor, de nem nyílik szóra szája, mert drága Ria befogadja a tévelygőt éjszakára. Ó, istenem, drága Ria, meg valami lányok! Lassan hold rózsaszínezi apró felhők csipkeszegélyét az égen, frissen vasalt, keményített, slingelt réklik tűnnek föl homályosan öreg bohócunk szeme előtt. Elfelejti zsebre tenni szemüvegét, nem lát tisztán. Gerard csak ujjaiban bízik, de egy sem áll tenyere elé a rékliviselők közül, csak a pulykanyakú, drága Ria, aki leveti magáról fellegréklijét. Csodára vár, lélegzetvételére zengenek nagyharang mellei.

Hirtelen a cirkusz igazgatójának ordítása repeszti a hajnalt.
Valamely pucér puttó akvarellel színezné a zenebohóc világát, de korommá lényegül a mindenség. Gerard szeméből kibuggyan a fájdalom: pónik tompora domborodik a láthatáron, az istállósátorban, amelynek húgyszagú, szelíd földjét keserves szívében nyugtalanul vándorló hazájának érzékeli örökkön örökké: lóidomár őseiről rámaradt sátornyi öröksége. Ifjúkorában táncoló póniról adta elő borzongató zeneszámait, a közönség tombolt, világszám! Póni égbe keringőzött, hősünk lába földig ért, gyalogosan folytatja rögös útját. Öregségére véletlenül repülni is megtanul, ám e képességét és egyedülálló művészetét csak titokban gyakorolja. Nem leszek többé világszám, nem érdekel engem senki és semmi, suttogja pöttyös pónik megbízható fülébe.
Óriási tűzveszély, katasztrófa készülőben.
Hatalmas lángözön zabálja föl a nagy sátrat. Hamu immár a taps, a kacagás.
Gerard nem törődik emberekkel, az istállósátorhoz röppen, szélnek ereszti a titokzatos pónikat, mezőre a gyémántszőrű lovakat, s kelő nappal meglátja a talajt: fonnyadni kezd a fű, lehajtják fejüket az éltető kamillák.
– Sírni kéne – nyögi fájdalmasan.
Megszabadított lovak farka taktusra lendül, koncentrikus dala zeng, manézs vonalán vágtatnak körbe, mindig csak körbe, míg világ a világ.
Messze szökik a festetlen képű zenebohóc, lelki társa lett az égbe füstölgő hajnali harangszónak.